Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

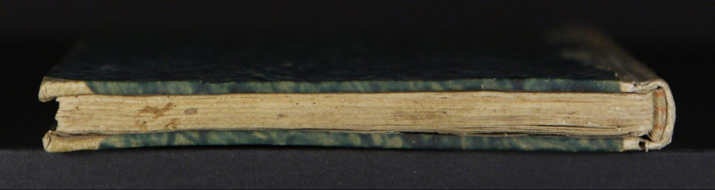

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

Z. 3. di Bol:
1300
Ald. 1/2.

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE-FIRENZE
ALDINI
I
3.
14
RACCOLTA NENCINI

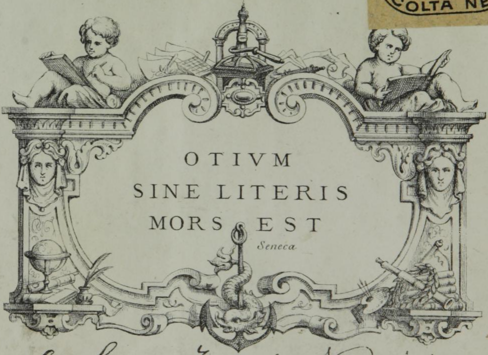

Ex Libris Joannis Nencini
1874

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

ACTII SYNCERI SANNAZARII DE PARTV VIRGINIS.

LAMENTATIO DE MORTE CHRISTI.

PISCATORIA.

PETRI BEMBI BENACVS.

AVGVSTINI BEATIANI VERONA.

AL DVS.

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE FIRENZE

M. D. XXVII.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

FRANCISCVS ASVLANVS LECTORI.

e T si non soleo libenter nisi ueterum scripta imprimere: tamen, cum duorum hominum ingenia ita florerent, ut nostrorum temporũ poëticæ laus illustraretur, proximeq; ad antiquorum in eo genere principum gloriã accederet · nõ dubitaui Iacobi Sannazarij, et Petri Bembi diuinũ opus: ac perpolitũ typis nostris excudere ut à pluribus ea legi possent, quæ non imitatione minus, q̃ cognitione dignissima ab optimo quoq; haberentur. quod iudicij testimonium illis uerissime tributum esse existimabis, si sæpius hæc carmina legeris. Vale.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

DILECTO FILIO

ACTIO SYNCERO

SANNAZARIO.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

Ilecte fili salutem & Apostolicam benedictionē.
d Cum forte de claris ingenijs ætatis nostræ apud nos uerba fierent, affuere qui cum te, tum opus tuum de partu Virginis diuinis propè laudibus cum admiratione attollerent, atq; prædicarent. Quæ res expectata quidem diu nobis (nihil enim non excultum, non elaboratum, non singulari tuo ingenio dignum proficisci à te posse arbitramur) uerum eo nunc carior & iucundior uisa est, tum quod quæ futura expectabamus, accepimus iam facta esse, & quæ superent omnem expectationem, tum quod & si nullo non tempore fuissent acceptissima, hac præcipue tempestate erunt longe gratiora. Qua quidem, quo doctiores uideantur, ecclesiam stilo iniquo petant, qui exactissima eruditione commendent, non desiderētur. dici non potest, cum hæc audiremus, quantum uoluptatis acceperimus, et cum ipsi legemus, accepturi simus: quod persuasi simus, diuina factum prouidentia, ut diuina sponsa tot impijs oppugnatoribus, laceratoribusq; lacessita talem, tantumq; nacta sit propugnatorem, & cum illi impia facundia abusi frangant in rem sacrā genuinum, tu unus opus edideris, quo rem sacram omnibus (ut dicti solet) neruis atollendam, excollendamq; procuraueris sancto consilio, euentu feliciore, cum dictitent, qui legere, si rem quæramus, nihil nisi Christum, atq; eius Sponsam sonare, si pietatem, undiq; religionis enitere studium, si iudicium nihil ungue signādum relinquere, si figuras artisq; conatus, ueterū uatum nulli cedere, multos anteire. gratulamur itaq; tibi, quod tantum unus præstes, quantum antea nemo, eccle

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

fiæ, quod cum uexetur lancineturq; ab alijs, à te uno in cœlum efferatur, nostro sæculo, quod fiet tui carminis luce celeberrimum, nobis deniq; ipsis, quibus imminente hinc Goliade armato, hinc Saule à furijs agitato, affuerit pius Dauid illum funda à temeritate, hunc lyra à furore compescens. Hortamur itaq; te, iam opus edas, ut qui dolent, cũ illa legunt, quæ aduersus pietatem uenena ficti Christiani euomuere, ad tua conferant se se, quæ ueluti præsens antidotum sint oppositūri. Tu ita tibi persuadeas uolumus, nos te & tua omnia perinde ac nostra complexuros esse, nec nos, nec hanc sanctam sedem unquam tui uel affectus uel operæ immemores futuros. Datum Romæ apud Sanctũ Petrum sub annulo Piscatoris Die. VI. Augusti. M. D. XXI. Pontificatus nostri Anno nono.

BEMBVS

Per Fauonium De mandato.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

DILECTO FILIO ACTIO SYNCERO CLEMENS PAPA VII.

Dilecte fili Salutem & Apostolicam benedictionē. Accepimus librum gratissimo munere, quem tu ad nos de Dei, & domini nostri Iesu Christi rebus scriptum misisti, cuius argumentum præclarum, atq; nobile cum in te parem ostendat animi pietatem, atq; ingenij gloriam, sitq; in eo nomen quoq; nostrum ad memoriam eorum qui lecturi sunt, qui quidem innumerabiles futuri sunt in longa posteritate, immortalitati quasi cōmendatum, muneris tui magnitudinē hoc magis sentimus, quod quomodo parem referamus gratiam, habere nos non arbitramur. Si enim immortalitas optata, & grata est omnibus, qui præsertim animo uegetiore atq; erectiore sint, permagnæ sunt illius partes nobis à te tributæ. Quāquā enim ea est appetenda maxime, illiq; elaborandum præcipue, quæ post discessum ex hac uita, in illa altera uita felici & sempiterna nos cum Deo ipso collocat, Tamen ne hæc quidem non libenter adsciscenda, quæ producit ad posteros nostri nominis perpetuitatem. pro qua, qui illam cœlestem & diuinam immortalitatem non planè cognouerunt, maximis sæpe tamen contentionibus, & acerbissimis discriminibus uitā, & caput suum obiecere. quod profecto non fecissent, nisi à natura ipsa admoniti, summum quoddam bonum existere coniectati fuissent, cuius in imagine, & simulacro tam multas partes experirentur esse delectationis, & gloriæ. Est enim profecto hæc famæ & laudis ad commemorationem hominum celebritas, imago

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

illius ueræ immortalitatis, quæ eximio dono omnipotentis Dei, uni christiano generi, per dominum nostrum Iesum Christum proposita est, ad quam potissimum aspirare debemus, hanc uero ita charam, iucundamq; ducere, si proborum & prudentium testimonio nobis deferatur, quod quidem in te nobis egregie contigit. Non enim ingenio solum tuo honorati, illustratiq; sumus, sed (quod nobis etiam gratius est) iuditio comprobati, & si enim ingenij gloria cōcedis nemini, uel omnibus potius præstas, qui in hoc scribendi genere cum laude uersati sunt, tamen cum ipso scriptionis argumento ostendas, qua sis pietate, sapientia, religione præditus, iucundius etiam accepimus testimoniū optimi, & religiosissimi uiri, quàm studium doctissimi. Quapropter macte uirtute tu quidem, id enim es consecutus: quo nullum maius homini bonum in hac uita existere posse uideatur. maximorum enim donorum, quibus te affecerat Deus, gratia illi (quo ad mortali homini licuit) relata, illud iam summum, & incomparabile ueræ immortalitatis donum es promeritus, cui deinde iam gratia nulla esse par potest. qui talentum acceptum multiplicatis mercedibus, eidē domino redidisti à quo acceperas. Ex quo cum fructum quoq; nō mediocrem tui libri dicatione, ad nominis nostri laudem, ac memoriam redundare uolueris, tantam tibi habemus gratiam, quantam capere grati, & memoris Pontificis tanto deuincta officio mens potest, sicut & re ipsa tibi ostendere parati sumus, & ut experiare etiam adhortamur. Datum Romæ apud Sanctum Petrū sub annulo Piscatoris Die. V. Augusti. M. D. XXVII. Pontificatus nostri anno tertio.

IA. SADOLETVS.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

Aegidius tituli.S.Mathæi.S.R.Ecc.

Presbyter Cardinalis

Actio Syncero Sannazario.S.

Diuinum de Partu Virginis poema mihi tuo nomine reddditum cum legissem, uelut adtonitus ac lucis impatiens, statim ad te nescio quid, sed quale ab ijs, qui lolio (ut aiunt) uictitant, proficisci potest. Neq; enim de eo posse arbitror quenquam iudicare, præter eum, qui ad eruditionem tuã proxime accedat, quiq; (quod fieri uix posset) tui sit quàm maxime similis. Verũ cum absurda quædam & ἄμουσα scripserim, meæ tamẽ literæ (quæ tua est humanitas) undiq; expetitæ, lectæ, exscriptæ istic à plerisq; omnibus sunt. Cumq; (ut audiebã) earum literarum exemplum in tuorum ferè omnium ciuium manibus esset, ecce à te mihi literæ reddũtur, demissa cœlo Ancylia mihi uisa sunt, nullum enim ornandi mei locum prætermittis. Nam dum mea probas, Neapoli cum admiratione legor, & item Romæ, dũ rescribis, quo munere beasti me Syncere, dijs hominibusq; inuidentibus. Sed ut ad poema redeam, diuina quidem illa omnia, uerum hactenus ita omni ornatu caruerunt, ut humanis inferiora, nunc à te ita omnium musarũ muneribus exculta, ut diuinis (si dicere fas sit) uel potiora esse uideantur. Nam cum à præscripta linea digrederis uelut liberũ dicẽdi genus nactus ita ingenij uires explicas, ut antiquorum nemini sit tibi cõcedendum . rursus cum ea narras, unde ne transuersum quidẽ unguem, quod aiunt, quæq; maiores nostri diuina

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

rum rerum scriptores Latinis literis ornari haud posse arbitrabantur, ita oratione illustras, ut omnium argumenta, cum Graecorum, tum Latinorũ Poetarum, longo post se interuallo relinquant. Quid enim immortalis Deus (ut ordiar ab initio) inuocatione elegantius? quid conceptu altius? quid coelo, terra, inferis rei nouitate obstupescentibus mirabilius? quid laeto Simeone iucundius? quid infantum internitione saeuius? quid deo moriente horribilius? quid ab Orco redeunte gratius? quid spolia referente beatius? quid agente in coelum triumpho te canente felicius? Adde alterius libri Musas certatim diuina carmina modulantes, adde pictum Orbem, adde Specum. De partu uero quid ipse loquar? cum ea de re deinceps uel tacendum, uel tuis duntaxat uerbis loquendum sit. Praetereo qua oratione Heros ille tuus è somno excitus, diuinaq; adflatus aura Deum natum adoret. Nec referam è tertio illustrata puerperia, non diuorum cantus, non carmina, non pastorum uaticinia, non felicis fluuij oracula, non urnam, non columbae alas argenteas, non deniq; Protei uatis miracula recensebo.

– Non si mihi ferrea centum
Ora sonent, totidemq; aerato è gutture linguae
Carminis Actiaci laudes percurrere possem.

Verum cum tu solum pietate, non humanarum laudum cupiditate accensus, tantum studij, laboris, diligentiae ad scribendum contuleris, ea tibi summa laus censeatur, quae uno omnium ore praedicabitur, tantum esse laudum tuarum cumulum, ut ne ipsi quidem eloquentiae, qua mirabiliter excellis, locus ad te laudandum relinquatur. Nam de laboris praemio, ad nos idest mortales, nihil adtinet cogitare. Quid enim tibi tribuere homines possent, & si

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

omnia simul congesserint, quo tuum meritum expleretur? Deus ille Deus, cuius numine adflatus, tam doctum, tam sanctum, tam pium carmen cecinisti, te digno munere remunerabitur. Non quidem Elysiorum aut piorum campis, insulis'ue fortunatorũ, quas Lino, Orpheo, Musæo, cæteris'q; deorum filijs sedes antiquitas falso statuit, sed cœlo, digna quidem tantarum uigiliarum mercede. Reliquum est, ut tibi gratias agam, quod Augustini personã inserueris, quæ reliquis tam apte, tantaq; harmonia cohæret, quanta Philosophi aiunt in cælo sydera. proinde recte ad te pertinet Homericum illud.

Ὁ δ᾽ ὄλβιος ὅντινα μοῦσαι φίλωνται.
Γλυκερή οἱ ἀπὸ στόματος ῥέει αὐδή.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

PETRVS GRAVINA.

n On sine prouidentia deligunt sibi immortales quandoq; ex mortalibus nonnullos, quorū opera, ad uenerandam diuinam dignitatem, decentius utantur. hinc nostra Christiana ueritas, tot sanctorum uirorum, sanctarumq́; uirginum testimonia, ac ministeria in sui gloriam agnoscit. an fortuito igitur euenisse existimabimus ut temporibus nostris, nascentis diuini cœlestisq́; operis de partu Virginis imprimendi, ac promulgandi curam Virgo ipsa Deipara, quasi ex destinatu, primariæ fœminæ Cassandræ Marchesiæ, nobilitate, facundia, pudicitia insigni demandauerit: qua quidē alumna tantum sibi placet docta Neapolis, ut cum Gratijs Gratiam, cum Musis Musam esse affirmet. Hac itaq; ueluti quadam honestissima obstetrice curante, Diuinus hic noui carminis partus ueterem nostram salutem, ac lucem: tanquam renascentem nobis expectantibus repræsentauit.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

ACTII SYNCERI SANNAZARII

QVAEDAM EPIGRAMMATA.

Tractabat clypeum Marti placitura Dione:
Sæuáq; fœminea sumpserat arma manu.
Pone Dea exclamat petulanti uoce priapus:
Pone: decent istas hæc magis arma manus.

Eiusdem.

Dum Venus armatum complectitur obuia Martem:
Distrinxit teneram fibula adunca manum.
Sensit, & ante Iouem ridens ait æmula Pallas,
Bella iterum gessit cum Diomede soror.

Eiusdem.

Viderat adriacam medijs Neptunus in undis
Stare urbem, & toto ponere iura mari.
Nunc mihi tarpeias quantũuis Iuppiter arces
Obijce, & illa tui mœnia Martis: ait.
Si pelago tybrim præfers: urbem aspice utranq;:
Illam homines dices, hanc posuisse deos.

Eiusdem.

Flebat adhuc mœrens ceruo Cyparissus adempto:
Cum sua conspexit cortice membra tegi.
Delius exclamat, quid nostro sylua dolore
Crescis? tu Daphnem, tu Cyparisson habes.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

CLEMENTI SEPTIMO PONTIFICI MAXIMO ACTIVS SYNCERVS.

Magne parens, custosq; hominum, cui ius datur uni
 Claudere cœlestes, & reserare fores.
Occurrent si qua in nostris male firma libellis,
 Deleat errores æqua litura meos.
Imperijs uenerande tuis submittimus illos,
 Nam sine te recta non licet ire uia.
Ipse manu, sacrisq; potens Podalyrius herbis
 Vlcera Pæonia nostra leuabis ope.
Quippe mihi toto nullus te præter in orbe
 Triste salutifera leniet arte malum.
Rarus honos, summo se præside posse tueri,
 Rarior, à summo præside posse legi.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

ACTII SYNCERI SANNAZARII NEAPOLITANI, VIRI PATRICII DE PARTV VIRGINIS

LIBER PRIMVS.

u

Irginei partus magnoq́; æquæua parenti
Progenies, superas cœli quæ missa per auras
Antiquam generis labē mortalibus ægris
Abluit, obstructiq́; uiā patefecit olympi,
Sit mihi Cœlicolæ primus labor, hoc mihi primum
Surgat opus. Vos auditas ab origine causas,
Et tanti seriem (si fas) euoluite facti.
Nec minus ó Musæ uatum decus, hic ego uestros
Optarim fontes, uestras nemora ardua rupes,
Quandoquidem genus è cœlo deducitis, & uos
Virginitas, sanctæq́; iuuat reuerentia famæ.
Vos igitur, seu cura poli, seu uirginis huius
Tangit honos, monstrate uiam, qua nubila uincam,
Et mecum immensi portas recludite cœli.
Magna quidem, magna Aonides, sed debita posco,
Nec uobis ignota, etenim potuistis & antrum
Aspicere, & choreas, nec uos orientia cœlo
Signa, nec Eoos Reges latuisse putandum est.
Tuq́; adeo spes fida hominum, spes fida deorum
Alma parens, quam mille acies, quæq́; ætheris alti

Militia est, totidem currus, tot signa, tubæq́;
Tot litui comitantur, ouantiq́; agmina gyro
Adglomerant, niueis tibi si solennia templis
Serta damus, si mansuras tibi ponimus aras
Exciso in scopulo. fluctus unde aurea canos
Despiciens, celso se culmine Mergilline
Adtollit, nautisq́; procul uenientibus offert.
Si laudes de more tuas, si sacra, diemq́;
Ac coetus late insignes, ritusq́; dicamus
Annua felicis colimus dum gaudia partus,
Tu uatem ignarumq́; uiæ, insuetumq́; labori
Diua mone, & pauidis iam læta adlabere coeptis,
Viderat ætherea superum regnator ab arce
Vndiq; collectas uectari in tartara prædas,
Tisiphonemq́; imo conantem cuncta profundo
Vertere, & immanes stimulantem ad dira sorores,
Nec iam homini prodesse, alto quod semina coelo
Duceret, aut uarios animum excoluisset ad usus,
Tantum lethiferæ poterant contagia culpæ.
Tum pectus pater æterno succensus amore
Sic secum. Ecquis erit finis? tantis'ne parentum
Priscis luent poenis seri commissa nepotes?
Vt quos uicturos semper, superisq́; crearam
Pene pares, tristi patiar succumbere letho,
Informesq́; domos, obscuraq́; regna subire?
Non ita, sed diuum potius reuocentur ad oras
Vt decet, & manuum poscunt opera alta mearum.
Desertosq́; foros, uacuiq́; sedilia coeli
Actutum complere parent, legio unde nefandis
Acta odijs, trepidas ruit exturbata per auras.

Cumq; caput fuerit, tantorumq; una malorum
Fœmina principium, lacrymasq; & funera terris
Intulerit, nunc auxilium ferat ipsa, modumq;
(Qua licet) afflictis imponat fœmina rebus.
Hæc ait, & celerem stellata in ueste ministrum
Qui castæ diuina ferat mandata puellæ
Adloquitur, facie insignem, & fulgentibus alis.
Te, quem certa uocant magnarum exordia rerum
Fide uigil, pars militiæ fortissima nostræ,
Te decet ire, nouumq; in sæcula iungere fœdus,
Nunc animum huc aduerte, atq; hæc sub pectore serua.
Est urbes Phœnicum inter, lateq; fluentem
Iordanem, regio nostris sat cognita sacris,
Iudæam appellant, armisq; & lege potentem.
Hic claris exorta atauis, uatumq; ducumq;
Antiquum genus, & dignis licet aucta hymenæis,
Pectoris inlæsum Virgo mihi casta pudorem
Seruat adhuc, nullos non seruatura per annos,
(Mirus amor) seniumq; sui uenerata mariti
Exiguis degit thalamis, & paupere tecto,
Digna polo regnare, altoq; effulgere diuum
Concilio, & nostros æternum habitare penates.
Hanc mihi uirginibus iampridem ex omnibus unam
Delegi, prudensq; animo interiore locaui,
Vt foret, intacta sanctum quæ numen in aluo
Conciperet, feretq; pios sine semine partus.
Ergo age, nubiuagos mollire per aera gressus,
Deueniensq; locum, castas hæc iussus ad aures
Effare, & pulchris cunctantem hortatibus imple,
Quandoquidem genus è Stygijs mortale tenebris

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

E ripere est animus, sæuosq; arcere labores.
D ixerat, ille altum Zephiris per inane uocatis
C arpit iter, scindit nebulas, atq; aëra tranat
I ma petens, pronusq; leues uix commouet alas.
Q ualis, ubi ex alto notis Mæandria ripis
P rospexit uada, seu placidi stagna ampla Caystri,
P ræcipitem sese candenti corpore cycnus
M ittit agens, iamq; implumis, segnisq; uidetur
I pse sibi, donec tandem potiatur amatis
V ictor aquis, sic ille auras, nubesq; secabat.
A st ubi palmiferæ tractu stetit altus Idumes:
R eginam haud humiles uoluentem pectore curas
A spicit, atq; illi ueteres de more Sibyllæ
I n manibus, tum siqua æuo reseranda nepotum
F atidici casto cecinerunt pectore uates.
I psam autem securam animi, lætamq; uideres
A uthorem sperare suum, namq; adfore tempus
Q uo sacer æthereis delapsus spiritus astris
I ncorrupta piæ compleret uiscera matris
A udierat, pro quanta alti reuerentia cœli
V irgineo in uultu est. oculos deiecta modestos
S uspirat, matremq; Dei uenientis adorat,
F elicemq; illam, humana nec lege creatam
S æpe uocat, nec dum ipsa suos iam sentit honores.
C um subito ex alto iuuenis demissus olympo
P urpureos retegit uultus, numenq; professus
I ncessuq;, habituq; ingentes explicat alas,
A c tectis late insuetum diffundit odorem.
M ox prior hæc. Oculis salue lux debita nostris,
I ampridem notum cœlo iubar, optima Virgo,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

C ui se se tot dona, tot explicuere merenti
D iuitiæ superum, quicquid recti'q;, probi'q;
A eterna de mente fluit, purissima quicquid
A d terras summo ueniens sapientia cœlo
F ert secum, & plenis exundans gratia riuis.
T e genitor stabili firmam sibi lege sacrauit
P erpetuos genitor cursus qui dirigit astris,
M ansuram'q; tuo fixit sub pectore sedem.
I dcirco cœtus inter ueneranda pudicos
V na es, quam latis cœli in regionibus olim
T ot diuum celebrent uoces, pro gaudia terris
Q uanta dabis, quantis hominum subcurrere uotis
I ncipies. Stupuit confestim exterrita Virgo,
D emisit'q; oculos, totos'q; expalluit artus.
N on secus, ac conchis si quando intenta legendis
S eu Micone parua, scopulis seu forte Seriphi
N uda pedem Virgo, lætæ noua gloria matris,
V eliferam aduertit uicina ad littora puppim
A duentare, timet, nec iam subducere uestem
A udet, nec tuto ad socios se reddere cursu.
S ed trepidans silet, obtutu'q; immobilis hæret.
I lla Arabum merces, & fortunata Canopi
D ona ferens, nullis bellum mortalibus infert,
S ed pelago innocuis circum nitet armamentis.
T um rutilus cœli alipotens, cui lactea fandi
C opia, diuini'q; fluunt è pectore rores
A mbrosiæ, quibus ille acres mulcere procellas
P ossit, & iratos pelago depellere uentos.
E xue Dia metus animo, paritura uerendum
C œlitibus numen, sperata'q; gaudia terris,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

A eternamq; datura uenis per sæcula pacem.
H æc ego syderea missus tibi nuntius arce
S ublimis celeres uexit: quem penna per auras
V aticinor, non insidias, non nectere fraudes
E doctus, longe à nostris fraus exulat oris.
Quippe tui magnum magna incrementa per orbem
I psa olim partus Virgo, sobolisq; beatæ
A dspicies. uincet proauos, proauitaq; longo
E xtendet iura imperio, populusq; uocatis
A d solium, late ingentes moderabitur urbes,
N ec sceptri iam finis erit, nec terminus æui.
Quin iustis paulatim animis pulcherrima surget
R elligio, non monstra pijs, sed numina templis
P lacabunt castæ diris sine cædibus aræ.
D ixerat, illa animum sedato pectore firmans
S ubstitit, & placido breuiter sic ore locuta est.
C onceptus ne mihi tandem, partusq; futuros
S ancte refers? me ne attactus perferre uiriles
P osse putas? cui uel nitenti matris ab aluo
P rotinus inconcussum, & ineluctabile uotum
V irginitas fuit una, nec est cur soluere amatæ
I ura pudicitiæ cupiam, aut hæc fœdera rumpam.
I mmo istas (quod tu minime iam rere) per aures
E xcipit interpres, fœcundam spiritus aluum
I nfluet, implebitq; potenti uiscera partu
F lammifero ueniens cœlo, atq; micantibus astris.
A t tu uirgineum mirata tumescere uentrem
H ærebis pauitans, demum formidine pulsa
G audia seruati capies inopina pudoris.
N e'ue hæc uana putes, dictis aut territa nostris

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

I ndubites, feræ dudum concessa senectæ
D ona oculos pone ante tuos. nam sanguine auito
I uncta tibi mulier (sterilis licet illa, grauisq;
P ressa æuo) haud quaquam speratum hoc tẽpore pignus
F ert utero, & felix sexto sub mense laborat.
V sq; adeo magno nil non superabile cœlo est.
H is dictis, Regina oculos ad sydera tollens,
C œlestumq; domos superas, atq; aurea tecta
A dnuit, & tales emisit pectore uoces.
I am iam uince fides, uince obsequiosa uoluntas,
E n adsum, accipio uenerans tua iussa, tuumq;
D ulce sacrum pater omnipotens, nec fallere uestrum est
C œlicolæ. nosco crines, nosco ora, manusq;,
V erbaq;, & aligerum cœli haud uariantis alumnum.
T antum effata, repente noua micuisse penates
L uce uidet, nitor ecce domum complerat, ibi illa
A rdentum haud patiens radiorum, ignisq; corrusci
E xtimuit magis. at uenter (mirabile dictu,
N on ignota cano) sine ui, sine labe pudoris
A rcano intumuit uerbo. uigor actus ab alto
I rradians, Vigor omnipotens, Virgo omnia complens
D escendit, Deus ille Deus, totosq; per artus
D at se se, miscetq; utero. quo tacta repente
V iscera contremuere, silet natura, pauetq;
A ttonitæ similis, confusaq; turbine rerum
I nsolito, occultas conatur quærere causas.
S ed longe uires alias, maioraq; sentit
N umina. succutitur tellus, læuumq; sereno
I ntonuit cœlo rerum cui summa potestas
A duentum nati genitor testatus, ut omnes

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

A udirent late populi, quos maximus ambit
O ceanus, Tethysq;, & rauca sona Amphitrite.
H os inter medios cœli, terræq; fragores
A equatis properans uolucer pulcherrimus alis
(Omnia dum trepidant) discesserat, altaq; nabat
P er loca, cum Virgo celsis in nubibus illum
A lternantem humeros uidet, atq; immensa secantem
V entorum spatia, & iam uersicolore per auras
F ulgentem pluma, ac cœli conuexa petentem.
Quem demum tali adspectans sermone secuta est.
M agne ales, celsi decus ætheris, inuia rerum
Qui penetras, longeq; & nubila linquis, & euros
A nteuolans, læto seu te felicia tractu
S idera, quæq; suos uoluuntur signa per orbes
E xpectant redeuntem, alti seu certa reposcit
C rystalli domus, & uitrei plaga lucida regni,
S eu propiora uocant supremo tecta tonanti,
Qua patet in summum regio flammantis olympi,
T eq; amor, & liquidis flagrans alit ignibus aura,
I precor, i nostrum testis defende pudorem.
N ec plura his, tum uero aciem deflectit, & omnes
H aud mora, sollicito percurrit lumine montes,
A gnatumq; animo, conceptaq; pignora uersat
M ulta putans, serumq; uteri miratur honorem.
I nterea manes descendit fama sub imos,
P allentesq; domos ueris rumoribus implet,
O ptatum aduentare diem, quo tristia linquant
T artara, & euictis fugiant Acheronta tenebris,
I mmanemq; ululatum, & non lætabile murmur
T ergemini canis, aduerso qui carceris antro

E xcubat inſomnis ſemper, rictuq; trifauci
H orrendum ſtimulante fame ſub nocte profunda
P erſonat, & morſu uenientes adpetit umbras.
T um uero Heroes lætati, animæq; piorum
A d cœlum erectas cœperunt tendere palmas.
A tq; hic inſignis funda, citharaq; decorus,
I nſignis ſceptro ſenior per opaca locorum
D um graditur, nectitq; ſacros diademate crines,
D um legit effœtos Lethæo in gramine flores,
Q ua tacite labuntur aquæ, mutæq; uolucres
D ucunt per ſteriles æterna ſilentia ramos,
A dtonitus ſubitos concepit mente furores,
D iuinamq; animam, & conſueto numine plenus,
I ntorquens oculos uenientia fata recenſet.
N aſcere magne puer, noſtros quem ſoluere nexus,
E t tantos genitor uoluit perferre labores.
M agne puer, cui ſe hæc tandem ſpolianda reſeruant
R egna, tot heu miſeris hominum ditata ruinis,
N aſcere, uenturum ſi te mortalibus olim
P ectore ueridico promiſimus, igneus ut nos
V iribus adflatos cœleſtibus ardor agebat
I nſinuans, ſi ſacra peregimus, & tua late
I uſſa per immenſum fama uulgauimus orbem.
E n ridet pax alma tibi, ſimul ecce potentes
I mpulſi cœlo, diuiſq; autoribus acti,
O rbe alio properant Reges. Saluete beati
A ethiopes, hominum ſanctum genus, aſtra ſecuti
S cilicet, huc ueſtris adfertis munera regnis.
A ccipe dona puer, tuq; ó ſanctiſſima mater
S umme animos, iam te populiq;, duceſq; frequentant

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

Litore ab extremo, & odoriferis Nabathæis.
Ille autem aurata fulgens in ueste sacerdos
Iam canus, iam maturo uenerabilis æuo
Quid sibi uult? sacras puerum qui sistit ad aras
Sic uenerans? lætóq; inspectans æthera uultu,
Séq; dehinc facili clausurum lumina fato
Exclamat, quod speratum per sæcula munus
Promissámq; diu pacem, certámq; salutem
Terrarum, exorta liceat sibi luce tueri
Optanti, seniúmq; ideo, parcásq; trahenti.
Sed quid ego heu dira conspersos cæde penates
Infantem, & subito currenteis sanguine riuos
Adspicio? tristísq; meas uagitus ad aures
Fertur? ió scelus est partus iugulare recentes
Crudelis, quid agis? nihil hi meruere, neq; illum
Quem petis, insano dabitur tibi perdere ferro.
Hunc nunc ó matres scelerata abscedite terra
Dum licet, inq; sinu pueros abscondite uestros,
Nam ferus hostis adest. propera iam regia uirgo,
Inq; Paretonias transfer tua pignora terras,
Admonet hoc magnum genitor qui temperat orbem.
Tuta domus, tutíq; illic tibi Dia recessus.
Verum ubi bis senas hyemes, bis senáq; natí
Solstitia, & tantos superaueris anxia casus,
Ingentes imo duces de pectore questus,
Aureáq; assiduis pulsabis sydera uotis.
Nam puerum, quamuis per compita sæpe uocatum,
Sæpe expectatum consuetæ ad gaudia mensæ
Perquires nequicquam amens, nec cara petentem
Oscula, nec sera redeuntem nocte uidebis.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

Tresq́; illum totos mœrenti pectore soles,
Et totidem trepidas somni sine munere noctes
Omnia lustrantes, questu omnia confundentes
Flebitis indigno perculsi corda dolore
Tuq́; senexq́; tuus. quarto sed lucifer ortu
(Purpureos tremulo cum tollet ab æquore uultus)
Inuentum dabit, & quærentibus offeret ultro.
O' quas tunc lacrymas, ó quæ tunc oscula mater
Quos dabis amplexus, misto inter gaudia fletu,
Cum natum ante aras patris, & delubra sedentem
Mulcentemq́; senes dictis, animosq́; trahentem
Adspicies gauisa, ipso admirante senatu
Primitias pueri ingenteis, nec inane sagacis
Pectoris indicium, natæq́; ad grandia mentis.
Tu uero quid in arma ruis scelerata iuuentus?
Quid galeas, ensesq́; uirum, & fulgentia cerno
Agmina? scutatasq́; procul sub nocte cohortes
Obscura, & crebris radiantes ignibus hastas?
Tot ne unum telis petitur caput? heu furor, heu mens
Cæca hominum, semperq́; odijs adancta nefandis.
Iamq́; oleas, monteinq́; sacrum, arcumq́;, supraq́;
Cinxere, & longa lucum obsedere corona.
Quo feror? ecce trahunt manibus post terga reuinctis
Insontem, modo quem latas mira illa per urbes
Edentem, patrisq́; palàm præcepta docentem
Attoniti stupuere. illum regemq́;, Deumq́;,
Humanæq́; ducem uitæ, fontemq́; salutis
Haud ueriti populo circùm plaudente fateri.
Heu facinus, mortem ne etiam, & crudele minantur
Supplicium? sæuos stringunt in uulnera fasces,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

H orrentesq; parant paliuro intexere dumos
T ormenti genus, & capiti premere inde coronam
V ulnificam, uiden alternos ut arundinis ictus
I ncutiunt? geminantq; truci conuicia lingua?
P arte alia ingentes uideo de stirpibus imis
E uerti palmas, altas ad sidera palmas,
I nfelix opus, unde hominum lux illa, decorq;
P endeat, ah trepidis dirum, & miserabile terris,
C um patri æthereo moriens liuentia pandet
B rachia, turpatosq; atra de morte capillos,
O raq;, demissosq; oculos, frontemq; cruore
I am madidam, & lato patefactum pectus hiatu.
A t mater, non iam mater, sed flentis, & orbæ
I nfelix simulacrum, ægra, ac sine uiribus umbra,
A nte crucem demissa genas, effusa capillum
S tat lacrymans, tristiq; irrorat pectora fletu.
A c si iam comperta mihi licet ore profari
O mnia, defessi spectans morientia nati
L umina, crudeles terras, crudelia dicit
S idera, crudelem se se (quod talia cernat
V ulnera) sæpe uocat. tum luctisono ululatu
C uncta replens, singultanti sic incipit ore
I ncipit, & duro figit simul oscula ligno
E xclamans. Quis me miseram, quis culmine tanto
D eiectam subitis inuoluit Nate procellis?
N ate patris uires, sanguis meus, unde repente
H æc fera tempestas? quis te mihi fluctus ademit?
Quæ manus indignos fœdauit sanguine uultus?
C ui tantum in superos licuit? bella impia cœlo
Quis parat? hunc ego te post tot male tuta labores,

P ostq; tot infelix elapsæ incommoda uitæ
A dspicio? tu ne illa tuæ lux uniat matris?
T u ne animæ pax, & requies, spesq; ultima nostræ
S ic raperis? sic me solam, exanimemq; relinquis?
O dolor. extincto iam te pro fratre sorores,
P ro natis toties exorauere parentes,
A st ego pro nato, pro te dominoq;, deoq;
Quem misera exorem? quo tristia pectora uertam?
C ui querar? ó tandem diræ me perdite dextræ,
M e potius (si qua est pietas) immanibus armis
O bruite, in me omneis effundite pectoris iras.
V el tu (si tanti est hominum genus) eripe matrem
Quæ rogat, & Stygias tecum duc nate sub umbras.
I psa ego te per dura locorum, inamœnaq; uiuis
R egna sequar. liceat rumpentem cernere portas
A eratas, liceat pulchro sudore madentem
E uersorem Erebi materna abstergere dextra.
H os illa, & plures fundet de pectore questus.
Quod scelus Eois ut primum cernet ab undis
S ol, indignanteis retro conuertere currus
O ptabit, frustraq; suis luctatus habenis
Quod poterit tandem auratos ferrugine crines
I nficiet, mœstamq; diu sine lumine frontem
O stendet terris, ut qui iam ploret ademptum
A uthorem, regemq; suum, quin ipsa nigranti
F ratris ab ore timens, & tanto concita casu
C ynthia, cæruleo uultus obnubet amictu,
A uertetq; oculos, lacrymasq; effundet inanes.
A t contra horrisono tellus concussa tremore
C um gemitu fremet, & ruptis excita sepulchris

Emittet simulacra. Quid ó quid abire paratis
Illustres animæ? non omnibus hæc data rerum
Conditio, paucis remeare ad lumina uitæ
Concessum. Sed tempus erit, cum Martia rauco
Mugitu cœlum quatiet tuba, cumq; repente
Corpora per terras omneis late omnia surgent.
Nunc autem sat Tartarei si claustra tyranni
Effringat Rex ille, & caligantia pandat
Atria, diffugiant immisso lumine diræ
Eumenidum facies iactis in terga colubris.
Quas atro uix in limo Phlegethontis adustum
Accipiat nemus, & fumanti condat in ulua.
Tum uariæ pestes, & monstra horrentia Ditis
Ima petant, trepident Briareïa turba Cerastæ,
Semiferumq; genus Centauri, & Gorgones atræ,
Scyllæq;, Sphingesq;, ardentisq; ora Chimeræ,
Atq; hydræ, atq; canes, & terribiles Harpyiæ.
Ipse catenato fessus per tartara collo
Ducetur Pluton, tristi quem murmure circùm
Inferni fractis mœrebunt cornibus amnes.
At nos uirginea præcincti tempora lauru
Signa per extentos cœli uictricia campos
Tollemus, lætoq; ducem clamore sequemur.
Victor iò, bellator iò, tu regna profunda,
Tu manes, Erebumq;, potestatesq; coercens
Aerias, lethumq; tuo sub numine torques.
Ille alto temone sedens, leuibusq; quadrigis
Lora dabit, uolucresq; reget placido ore iugales,
Non iam cornipedum ductos de semine equorum,
Nec qui consuetas carpant præsepibus herbas.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

Primus enim ualido subnixus eburnea collo
Fert iuga formosi pecoris custodia Taurus.
Stellatus minio Taurus, cui cornua fronti
Aurea, & auratis horrent palearia setis,
Perq; pedes bifidæ radiant noua sydera gemmæ.
Torua boui facies, sed qua non altera cœlo
Dignior, hymbriferum quæ cornibus inchoet annum,
Nec quæ tam claris mugitibus astra lacessat.
Et iuxta nemorum terror, rexq; ipse ferarum
Magnanimus nitet ore Leo, quem fusa per armos
Conuestit iuba, pectoribus generosa superbit
Maiestas. non iam ut cædes, aut prælia sæuus
Adpetat, (innocuis armantur dentibus ora,
Grataq; tranquillo ridet clementia uultu)
Sed cœlo ut spatietur, & alta ad sydera tendat.
Hos post insequitur pulchros pennata per artus
Alituum Regina, sacræ cui uerticæ plumæ
Adsurgunt, flauoq; caput diademate fulget.
Ipsa ingens alis, ingentis fulminis instar
Supra hominum tecta ac montes, supraq; uolucres
Fertur, & obstanteis cursu petit obuia nubes.
Vltimus humana sociat ceruice laborem
Alatus tergo Iuuenis, cui luthea leuo
Ex humero chlamys Eois inspersa lapillis
Pendet, eam uariant centum longo ordine reges
Antiquum genus, & Solymæ primordia gentis
Ostro intertexti. ueros cognoscere uultus
Est illic, ueros monteis, & flumina credas,
Et uera extremo Babylon nitet aurea limbo.
Tali sydereas curru subuectus in auras

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

Indutos referens spolijs pallentibus axes
Perueniet, recto qua panditur orbita tractu
Lactea, & ad sedes ducit candentis olympi.
Illic auratæ muros mirabimur urbis,
Auratasq; domos, & gemmea tecta, uiasq;
Stelliferas, uitreosq; altis cum montibus amnes.
Atque ibi, seu magni cælsum penetrale tonantis,
Siue alios habitare lares, ac tecta minorum
Cælicolum dabitur, stellas numerare licebit,
Surgentemq; diem pariter, pariterq; cadentem
Sub pedibus spectare, & longos ducere soles,
Longaq; uenturis protendere nomina sæclis.
Hæc ubi dicta, patres plausu excepere frequentes
Fatidicum uatem, sublatumq; aggere ripæ
Adtollunt humeris, lætumq; per auia ducunt.
Intremuere Erebi sedes, obscuraq; Ditis
Limina suspirans imo de corde Megæra
Dat gemitum, & toruas spectat sine mente sorores.
Tum caudam exululans sub uentre recondidit atram
Cerberus, & sonteis latratu terruit umbras,
Commotisq; niger Cocytus inhorruit antris,
Et uaga Sisyphijs hæserunt saxa lacertis.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

LIBER SECVNDVS.

Egina ut subitos imo sub pectore motus
Sensit, & adflatu diuini numinis aucta est,
Haud mora, digressu uolucris suspensa ministri
Exurgit, monteisq; procul contendit in altos
Festinans, ea cura animo uel prima recursat,
Matronam defessam æuo, cui nulla fuissent
Dona uteri (mirum dictu) iam segnibus annis
Fœcundam, sextiq; grauem sub pondere mensis
Protinus adfari, uocemq; audire loquentis,
Et spectare oculis sterili data pignora matri.
Ergo adancta uiæ, nullos studiosa paratus
Induitur, nullo disponit pectora cultu,
Tantum albo crines iniectu uestis inumbrans
Qualis stella nitet, tardam quæ circuit Arcton
Hyberna sub nocte, aut matutina resurgens
Aurora, aut ubi iam Oceano Sol aureus exit.
Quaq; pedes mouet, hac casiam terra alma ministrat,
Pubenteisq; rosas, nec iam mœstos Hiacynthos,
Narcissumq;, crocumq;, & quicquid purpureum uer
Spirat hians, quicquid florum per gramina passim
Subgerit, immiscens uarios natura colores.
Parte alia celeres sistunt uaga flumina cursus,
Exultant uallesq; cauæ, collesq; supini,
Et circumstantes submittunt culmina pinus,
Crebraq; palmiferis erumpunt germina syluis.

Omnia lætantur, cessant Euriq;, Notiq;,
Cessat atrox Boreas. tantum per florea rura
Regna tenent Zephyri, cœlumq; tepentibus auris
Mulcent, quaq; datur, gradientem uoce salutant.
Vt uentum ad sedes. uultu longæua uerendo
Obcurrit coniux iusti senis, atq; repente
Plena deo, subitoq; uteri concussa tumultu
Excipit amplexu uenientem, ac talibus infit.
O' decus, ó laudis mulier dux præuia nostræ,
Cœlitibus sola humanum quæ digna reperta es
Conciliare genus, cœtusq; adtollere ad astra
Fœmineos: gremium cuius diuinus obumbrat
Palmes, inexhaustis terras qui compleat uuis.
Quis me, quis tanto superum dignatur honore?
Tu'ne procul uisura humiles Regina penates
Venisti? tu'ne illa mei pulcherrima regis
Mater ades? uiden' ut nostra puer excitus aluo
(Cum mihi uix primas uocis sonus ambiat aures)
Iam salit, & dominum (ceu præcursurus) adorat.
Felix Virgo animi, felix, cui tanta mereri
Credulitas dedit unà, in te nam plena uidebis
Omnia, quæ magni uerax tibi dixit olympi
Aliger, arcano delapsus ab æthere cursu.
Illa sub hæc. Miranda alti quis facta tonantis
O' mater, meritas cœlo quæ tollere laudes
Vox queat? exultant dulci mea pectora motu
Authori tantorum operum, qui me ima tenentem,
Indignamq;, humilemq; suis respexit ab astris.
Munere quo genteis felix ecce una per omnes
Iam dicar, nec uana fides, ingentia quando

I pse mihi ingenti cumulauit munera dextra
O mnipotens, sanctumq́; eius per sæcula nomen,
E t quæ per magnas clementia dedita terras
E xundat, qua passim omneis sua iussa uerentes
V sq; fouens, nullo neglectos deserit æuo.
T um fortem exertans humerum, dextramq́; coruscam,
I nsanos longe fastus, menteisq́; superbas
D ispulit, afflixitq́; super, solioq́; potentes
D eturbans dedit in præceps, & ad ima repressit,
E xtollensq́; humiles aliena in sede locauit.
P auperiemq́;, famemq́; fugans, impleuit egenos
D iuitijs, uacuos contra, nudosq́; reliquit
Q ui nullas opibus metas posuere parandis.
P ostremo sobolem (neq; enim dare maius habebat)
A eternam genitor sobolem, secloq́; priorem
O mnibus, æqualemq́; sibi, de sanguine fidi
S uscepit pueri, tantis quod honoribus unum
D eerat adhuc, non ille animi, morumq́; suorum
O blitus. quippe id meditans promiserat olim
S acrificis proauorum atauis, stirpiq́; nepotum.
H æc uirgo. At senior, nullus cui uocis ademptæ
V sus erat, supplex nunc gressum obseruat euntis,
V irgineosq́; pedes, tactæq́; dat oscula terræ,
N unc lætus tollit duplices ad sydera palmas,
Q uoq́; potest, solo testatur gaudia nutu,
O stenditq́; manu uatum tot scripta priorum,
Q uæ quis agente deo, quondam dum uita manebat,
E didit, & populis liquit celebranda futuris.
S cilicet effusum tacitis de nubibus imbrem
L anigerum in tergus, germenq́; è stirpe uetustæ

A rboris exurgens, incombustum'q; sonoro
I gne rubum, & priscis stellam de patribus ortam.
Quæ dum cuncta graui uenturi haud inscia uisu
P ercurrit relegens, alto cum corde uolutat
C onceptus Virgo insolitos, & ab æthere lapsam
P rogeniem, pluuiæ in morem, quæ uellere molli
E xcepta, haud ullos sonitus, nec murmura reddit.
S e'q; rubum, uirgam'q;, alto se deniq; missam
S ydus grande mari prorsum agnoscit'q;, uidet'q;,
N on tamen ausa loqui, tanto aut se ducere dignam
M unere, sed tacito affectu tibi maxime diuûm
G rates rector agit, mentem'q; ad sydera tollit.
E t iam Luna cauum ter luce repleuerat orbem,
T er solitas de more intrarat cæca latebras,
C um Virgo in patriam reditum parat, omnia quando
C erta uidet. subeunt dilectæ grata parentis
A dloquia, adsuetæ'q; pijs sermonibus ædes,
Quæ'q; salutantis uoces, ac uerba ministri
A udijt, & primos excepit cella uolatus,
C ella choris superum lustrata, & cognita cœlo.
E rgo iter inceptum citis digressa propinquis,
A ccelerat, relegit'q; uiam per nota locorum,
N ec mora, nec requies usquam, nec lumina flectit
(Cœlicolum quamuis sacro circundata cœtu)
D onec ad optatum peruenit sedula limen.
A tq; ibi, dum consueta suo cum pectore uersat
G audia, paulatim maturi tempora uentris
A duentare uidet, scires iam numen in illa
G rande tegi, nullos adeo sentire dolores
D at superum genitor, nulla'q; ex parte grauari.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

Interea terra parta iam pace, mariq;
Augustus pater æratis bella impia portis
Clauserat, & ualidis arctarat uincta catenis,
Dumq; suas regnator opes, uiresq; potentis
Imperij, exhaustasq; armis ciuilibus urbes
Nosse cupit, magnum censeri iusserat orbem,
Describi populos late, numerumq; referri
Cunctorum ad se se capitum, quæ maxima tellus
Sustinet, & rapido complectitur æquore Nereus.
Ergo omneis lex una mouet. sua nomina mittunt
Qui monteis Aurora tuos, regna illa feracis
Armeniæ, qui conualles, atq; alta Niphatæ
Saxa tenent, longe pictis gens nota pharetris,
Gens fines lustrare suos non segnis, & arcu
Qua uagus Euphrates, qua deuius exit Araxes
Felices tractus, & late munere diuûm
Concessos defendere agros bene olentis Amomi.
Censetur Tauri passim, censetur Amani
Incola, prædatorq; Cilix, & Isaurica quisquis
Rura domat, quicunq; tuas Pamphylia syluas,
Quiq; Lycaoniam felicia iugera, quiq;
Flauentem curuis Liciam perrumpit aratris.
Iam clari bello Leleges, populiq; propinqui
Iussa obeunt, gens quæq; suo dat nomina ritu.
Qui Ceramon, bimaremq; Gnidon, quiq; alta tuentur
Mœnia, dispositis ubi circumsepta columnis
Tollit se niuei moles operosa sepulchri,
Barbara quam rapto posuit regina marito.
Et quos Mæandri toties ludente recursu
Vnda rigat, rigat ipse suo mox amne Cayster,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

Herboso niueos dum margine pascit olores.
Quosq; metalli feris ueniens Pactolus ab antris
Circuit, & rutila non parcior Hermus harena.
Misorum manus omnis, Apollineaéq; Celenæ,
Idaq;, Rhœtææq; arces, celebrataq; musis
Pergama, Sigæumq; iugum, Priameia quondam
Regna armis, ducibusq;, ducum nunc nota sepulchris.
Quæ nauta, angustum dum præterit Hellespontum,
Ostendens socijs, hoc inquit litore flentes
Nereides steterant, passis cum mœsta capillis
Ipsa suum de more Thetis clamaret Achillem.
His & Bythinæ classes, & Pontica late
Accedit regio, paret scopulosa Carambis,
Parendi studio feruet simul alta Sinope,
Feruet Halys, quiq; immensis procul amnibus auctus
Cappadocum medios populos discriminat Iris,
Thermodoonq;, Halybesq;, adtritaq; saxa Prometheo.
Praeterea qua se Thracum Mauortia tellus
Pandit, & algentem Rhodope procurrit in Aemum,
Qua Macetum per saxa ruit torrentibus undis
Axius, umbrosæq; tegunt Halyachmona ripæ,
Quaq; iacet diris omen Pharsalia bellis,
Et bis Romana ferales clade Philippi
Conueniunt populi certatim, & iussa facessunt.
Vos etiam uestros his adiunxistis alumnos
Vicinæ passim uacuis iam mœnibus urbes,
Antiquæ Graiorum urbes, gens optima morum
Formatrix, clara ingenijs, & fortibus ausis,
Seu quæ litoreos tractus, montesq; tenetis,
Seu quæ per medias dispersæ exurgitis undas.

T um latus Epiri, qua formidabile nautis
A dtollunt summo caput Acroceraunia cœlo
V rget opus. iamq; Alcinoi dat Regia censum,
I llyricæq; manus, impacatiq; Liburni,
L itoráq; Ionio passim pulsata profundo.
N ec tu, cui late imperium terræq;, marisq;
B ellatrix peperit uirtus, & Martius ardor,
N on populos, non ipsa tuas terra inclyta genteis
D escribis. terra unà armis, & fœta triumphis,
V nà uiris longe pollens, atq; æmula cœlo.
N ubiferæ quam præruptis anfractibus Alpes
P ræcingunt, mediamq; pater secat Apenninus,
E t geminum rapido fluctu circumtonat æquor.
D escripsere suos (quamuis non axe sub uno)
H inc Rhenus pater indigenas, hinc latior undis
D anubius. qui syluarum per uasta uolutus
P ascere non populos, non lambere desinit urbes,
D onec ad optatam rapido uenit agmine Peucen.
Q uin & proceras scrutatur Gallia syluas
G allia Cæsareis Latio dignata triumphis
Q uã Rhodanus, quã findit Arar, quam permeat ingens
S equana, piscosóq; interluit amne Garumna.
T um quas piniferis genteis prærupta Pyrene
R upibus, Herculeas prospectat adusq; columnas
C ogit Anas, cogit ripa formosus utraq;
D uria, & albenti Bætis præcinctus oliua,
A uratamq; Tagus uoluens sub gurgite harenam,
Q uiq; suo terras insignit nomine Iberus.
P arte alia uastas circumuocat Africa uires,
G etuli, Mauriq; duces rimantur opaci

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

A tlantis nemora, & dispersa mapalia sylvis.
S cribitur & uacuis ut quisq; inuentus harenis
S eu pastor, seu subcinctis uenator in armis
O bseruans sæuos latebrosa ad tesqua leones.
M assylum quicunq; domos, quicunq; repostos
H esperidum lucos, munitaq; montibus arua
I ncolit, & ramis natiuum decutit aurum.
E t qui uertentes immania saxa iuuencos
F lectit arans, qua deuictæ Cartaginis arces
P rocubuere, iacentq; infausto in litore turres
E uersæ. quantum illa metus, quantum illa laborum
V rbs dedit insultans Latio, & Laurentibus aruis,
N unc passim uix reliquias, uix nomina seruans
O bruitur proprijs non agnoscenda ruinis.
E t querimur genus infelix humana labare
M embra æuo, cum regna palàm moriantur, & urbes.
I amq; Macas idem ardor habet, uenere uolentes
B arcæi, uenere suis Nasamones ab aruis.
N auifragas qui per Syrtes, insidaq; circùm
L itora, mœrentum spolijs onerantur, & altos
I nsiliunt nudi cumulos extantis harenæ,
I nq; suas uertunt aliena pericula prædas.
P ostremo Psilli, Garamanticaq; arua tenentes,
Q uiq; Cyrenæas suspendunt uomere glebas,
L audatasq; legunt succis præstantibus herbas.
Q uiq; Iouis palmeta, Hasbytarumq; recessus,
M armaricas qui late oras, qui pascua seruant
A egypti, Meroesq; sacer quos Nilus inundat,
N ilus ab æthereo ducens cunabula cœlo.
N ec mirus & casta senior cum Virgine custos

Ibat,ut in patria nomen de more,genusq;
Ederet,& iussum non segnis penderet aurum.
Ille domum antiquam,& regnata parentibus arua
Inuisens,secum proauos ex ordine reges,
Claraq; facta ducum,pulchramq; ab origine gentem
Mente recensebat tacita,numerumq; suorum
(Quamuis tunc pauper,quamuis incognitus ipsis
Agnatis)longe adueniens explere parabat.
Iam fineis Galilæa tuos emensus,& imas
Carmeli ualleis,quæq; altus uertice opacat
Rura Thabor,sparsamq; iugis Samaritida terram,
Palmiferis,Solymas à leua liquerat arces.
Cum simul è tumulo muros,ac tecta domorum
Prospexit,patriæq; agnouit mœnia terræ.
Continuo lacrymis urbem ueneratur obortis,
Intenditq; manus,& ab imo pectore fatur.
Bethlemiæ turres,& non obscura meorum
Regna patrum,magniq; olim saluete penates,
Tuq; ó terra parens regum,uisuraq; regem
Cui Sol,& Gemini famulantur cardinis axes,
Salue iterum.te uana Iouis cunabula Crete
Horrescet,ponetq; suos temeraria fastus,
Mœnia te Dircæa trement,ipsamq; pudebit
Ortygiam geminos Latonæ extollere partus.
Parua loquor,prono ueniet diademate supplex
Illa potens rerum,terrarumq; inclyta Roma,
Et septemgeminos submittet ad oscula monteis.
Dixit,& extrema mouit uestigia uoce,
Maturatq; uiam senior,tardumq; fatigat
Vectorem,& uisas gressum molitur ad oras.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

E tiam prona dies fluctus urgebat Iberos
P urpureas pelago nubes, aurumq; relinquens.
E cce autem magnis plenam conuentibus urbem
P rotinus, ut uenere, extremo è limine portæ
A dspiciunt, mistum confluxerat undiq; uulgus,
T urba ingens, credas longinquo ex æquore uectas
A d merces properasse, aut deuastantibus arua
H ostibus, in tutum trepidos fugisse colonos.
C ernere erat perq; anfractus, perq; arcta uiarum
C uncta replesse uiros, confusoq; ordine matres
P ermistos pecori agricolas. hos iungere plaustra,
H os intendere uela, alios discumbere apertis
P orticibus, resono compleri cuncta tumultu,
A ccensos uarijs lucere in partibus ignes.
Quæ pater admirans tacito dum singula uisu
P ercurrit, circumq; domos, & limina lustrat,
N ec superesse locum tecto uidet, ibimus, inquit
Quo deus, & quo sancta uocant oracula patrum.
E st specus haud ingens paruæ sub mœnibus urbis,
I ncertum manibus ne hominum, Genio ne potentis
N aturæ formatus, ut hæc spectacula terris
P ræberet, tantosq; diu seruatus in usus
H ospitio cœlum accipere. cui plurima dorso
I ncumbit rupes pendentibus undiq; saxis
A spera, & exesæ cingunt latera ardua cautes,
D efunctis operum domus haud ingrata colonis.
H uc heros tandem superata ambage uiarum
S ic monitus, ducente deo, cum coniuge sancta
D euenit, multaq; senex se nocte recepit.
A c primum siccis ramalibus excitat ignem,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

Stramineoq; toro comitem locat, ægra cubantis
Membra super uestem inuoluens, mox adligat ipsos
Permulcens, iam non duros, iam sponte sequentes
Quadrupedes, ut forte aderat fœnile saligna
Subfultum crate, & palmarum uimine textum.
Nunc age Castalijs quæ nunquam audita sub antris
Musarum'ue choris celebrata, aut cognita Phœbo
Expediam, uos secretos per deuia calles
Cœlicolæ, uos (si merui) monstrate recessus
Intactos. uentum ad cunas, & gaudia cœli,
Mirandosq; ortus, & tecta sonantia sacro
Vagitu. stat ferre pedem, qua nulla priorum
Obuia sint oculis uatum uestigia nostris.
Tempus erat, quo nox tardis inuecta quadrigis
Nondum stelliferi mediam peruenit olympi
Ad metam, & tacito scintillant sydera motu.
Cum siluæq;, urbesq; silent, cum fessa labore
Accipiunt placidos mortalia pectora somnos,
Non fera, non uolucris, non picto corpore serpens
Dat sonitum. iamq; in cineres consederat ignis
Vltimus, & sera perfusus membra quiete
Scruposo senior caput adclinauerat antro.
Ecce autem nitor ex alto nouus emicat, omnemq;
Exuperat ueniens atræ caliginis umbram,
Auditiq; chori superum, & cœlestia curuas
Agmina pulsantum citharas, ac uoce canentum.
Agnouit sonitum, partusq; instare propinquos
Haud dubijs Virgo sensit lætissima signis.
Protinus erigitur stratis, cœloq; nitentes
Adtollit uenerans oculos, ac talia fatur.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

Omnipotens genitor, magno qui sydera nutu
Aeriosq; regis tractus, terrasq;, fretumq;,
Ecquid adest tempus, quo se sine labe serenam
Efferat in lucem soboles tua? quo mihi tellus
Rideat, & teneris depingat floribus arua?
En tibi maturos fructus, en reddimus ingens
Depositum, tu nequa pio iactura pudori
Obrepat, summo defende, & consule cœlo.
Ergo ego te gremio reptantem, & nota petentem
Vbera matre puer, molli studiosa fouebo
Amplexu? tu blanda tuæ dabis oscula matri
Adridens, colloq; manum, & puerilia nectes
Brachia, & optatam capies per membra quietem.
Sic memorat, fruiturq; deo, comitumq; micanti
Agmine, diuinisq; animum concentibus explet.
Atq; olli interea reuoluto sidere felix
Hora propinquabat. Quis me rapit? accipe uatem
Diua tuum, rege diua tuum. feror arduus altas
In nubes, uideo totum descendere cœlum
Spectandi excitum studio. Da pandere factum
Mirum, indictum, insuetum, ingens. absistite curæ
Degeneres, dum sacra cano. Iam læta laborum,
Iam non tacta metu, sæcli regina futuri
Stabat adhuc, nihil ipsa suo cum corde caducum,
Nil mortale putans. illam natusq;, paterq;,
Quiq; prius quàm Sol cœlo, quàm Luna niteret,
Spiritus obscuras ibat super igneus undas,
Stant circùm & magnis permulcent pectora curis.
Præterea redeunt animo quæcunq; uerendus
Dixerat interpres, acti sine pondere menses,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

Seruatusq; pudor. clausa cum protinus aluo
(O' noctem superis lætam, & mortalibus ægris)
Sicut erat folijs, stipulàq; innixa rigenti
Diuinum spectante polo, spectantibus astris
Edit onus. qualis rorem cum uere tepenti
Per tacitum matutinus desudat Eous,
Et passim teretes lucent per gramina guttæ.
Terra madet, madet adspersa sub ueste uiator
Horridus, & pluuiæ uim non sensisse cadentis
Admirans, gelidas udo pede proterit herbas.
Mira fides. puer æthereas iam lucis in auras
Prodierat, fœnoq; latus male fultus agresti
Impulerat primis resonum uagitibus antrum.
Alma parens nullos intra præcordia motus,
Aut incursanteis deuexi ponderis ictus
Senserat, hærebant immotis uiscera claustris.
Haud aliter, quàm cum purum specularia Solem
Admittunt, lux ipsa quidem pertransit, & omneis
Irrumpens laxat tenebras, & discutit umbras,
Illa manent illæsa, haud ulli peruia uento,
Non hyemi, radijs sed tantum obnoxia Phœbi.
Tunc puerum tepido genitrix inuoluit amictu,
Exceptumq; sinu, blandèq; ad pectora pressum
Detulit in præsepe. hic illum mitia anhelo
Ore fouent iumenta. O' rerum occulta potestas.
Protinus agnoscens dominum procumbit humi bos
Cernuus, & mora nulla, simul procumbit asellus
Submittens caput, & trepidanti poplite adorat.
Fortunati ambo, non uos aut fabula Cretæ
Polluet, antiqui referens mendacia furti,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

S idoniam mare per medium uexiſſe puellam.
A ut ſua dum madidus celebrat portenta Cithæron
I nfames inter thyaſos, uinoſaq; ſacra
A rguet obſequio ſenis inſudaſſe profani.
S olus quippe deum uobis, & pignora cœli
N oſſe datum, ſolus cunabula tanta tueri.
E rgo dum refugo ſtabit circundata fluctu
T erra parens, dum præcipiti uertigine cœlum
V oluetur, Romana pius dum templa Sacerdos
R ite colet, ueſtri ſemper referentur honores,
S emper ueſtra fides noſtris celebrabitur aris.
Quis tibi tunc animus, quæ ſancto in corde uoluptas
O' genitrix, cum muta tuis famulantia cunis,
A c circùm de more ſacros referentia ritus
A dſpiceres domino genua inclinare potenti,
E t ſua commotum trahere ad ſpectacula cœlum?
M agne pater, quæ tanta rudeis prudentia ſenſus
L enijt? informi tantos quis pectore motus
E xciuit calor & pecudum in præcordia uenit?
V t quem non reges, non accepere tot urbes,
N on populi, quibus unà aras, & ſacra tueri
C ura fuit, iam bos torpens, iam ſegnis aſellus
A uthorem late, poſſeſſoremq; ſalutent.
V ocibus interea ſenſim puerilibus heros
E xcitus, ſomnum expulerat, noctemq; fugarat
E x oculis, iamq; infantem uidet, & uidet ipſam
M aiorem adſpectu, maiori & lumine matrem
F ulgentem, nec quoquam oculos, aut ora mouentem,
S ublimenq; ſolo, ſuperum cingente caterua
A ligera. qualis noſtrum cum tendit in orbem

P urpureis rutilat pennis nitidiſſima Phœnix,
Q uam uariæ circùm uolucres comitantur euntem:
I lla uolans, Solem natiuo prouocat auro
F ulua caput, caudem & roſeis interlita punctis
C æruleam, ſtupet ipſa cohors, plauſúq; ſonoro
P er ſudum ſtrepit innumeris exercitus alis.
M iratur lucem inſolitam, miratur ouanteis
C œlicolum cantu ſenior. tum uictus, & amens,
A dtonitusq; animi, tantisq; ardoribus impar
C orruit, & geminas uultum demiſit in ulnas,
A dfuſusq; diu telluri, immobilis hæſit.
H ic illum ſuperi iuxta uidere iacentem,
V idit dia parens, nec longum paſſa ſeniles
O bduci tenebris oculos, dat ſurgere, & ægrum
S uſtentare genu, tremulisq; inſiſtere plantis,
D iuinosq; pati uultus, ſuperiq; nitorem
I gnis, & æthereas uibrantia lumina flammas.
I lle ubi paulatim uireis, animumq; reſumpſit,
N odoſo incumbens baculo, modulantia primum
A gmina, reginamq; deum de more ſalutat.
M ox ipſum adcedens præſepe, uluaq; paluſtri
I mpoſitum ſpectans dominum terræq;, marisq;,
(O' timor, ó mentis pietas) puerilia membra
N on auſus tractare manu, cunctatur. ibi auram
I nſperatam auram diuino efflantis ab ore
O re trahens, ſubito correptus numinis hauſtu,
A dflatusq; deo, ſic tandem uoce quieta
I ncipit, & lacrymis oculos ſubfundit obortis.
S ancte puer, non te pharijs operoſa columnis
A tria, non uariata Phrygum uelamina textu

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

E xcepere (iaces nullo spectabilis auro)
A ngustum sed uix stabulum, male commoda sedes,
E t fragiles calami, lectæq; paludibus herbæ
F ortuitum dant ecce torum, laqueata tyrannos
T ecta, & regifico capiant aulæa paratu.
T e pater æterno superum ditauit honore
I llustrans, tibi syderei domus aurea cœli
P laudit, inextinctosq; parat natura triumphos.
E t tamen hanc sedem reges, hæc undiq; magni
A ntra petent populi, longe quos cærula Calpe
L itore ab occiduo, nigrisq; impellet ab Indis
S ol oriens, quos & boreas, & feruidus Auster
D iuerso inter se certantes cardine mittent.
T u pastor, tu dispersas reuocare per agros
M issus oues late, pectusq; obferre periclis,
P rodigus ah nimium uitæ, per tela, per hosteis
O bscurum nemus irrumpens, rabida ora luporum
C ompesces, saturumq; gregem sub tecta reduces.
O mihi certa fides superum, decus addite terris
N ate deo, deus ipse, æterno è lumine lumen.
T e te ego, te circum genitrix, lætiq; ministri
C oncinimus, primiq; tuos celebramus honores
L ongaq; perpetuis indicimus Orgia fastis.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

Vratum interea culmen bipatentis olympi
a Conſcendit genitor, rerum inuiolata poteſtas
Læta fouens tacito ſub pectore, mox iubet omneis
A d ſe ſe acciri ſuperos, quiq; atria longe
O bſeruant, quiq; arcanis penetralibus adſtant.
P ræterea quos Eoos Aurora per ortus,
E t quos occiduæ propior uidet Heſperus oræ.
N amq; ferunt olim leges cum conderet æquas,
R ex ſuperum, & ualido mundum ſuſpenderet axe,
D iuerſas ſtatuiſſe domos, diuerſaq; diuis
H oſpitia, & dignos meritis tribuiſſe penates
O rdine cuiq; ſuos. illi data tecta frequentant,
A rmaq;, & æratis adfigunt nomina ualuis.
H aud mora fit. celerant iuſſi, uolat æthere toto
C œlicolum glomerata manus, pars igne coruſco
T ota rubens, pars ſtelliferis innexa coronis.
I pſe ſedens, humeris chlamydem fulgentibus aptat
I ngentem, & cœlum pariter, terraſq; tegentem.
Quam quondam (ut perhibent) uigilans noctesq;, dieſq;
I pſa ſuo neuit rerum natura Tonanti,
A dieciq; ſacræ decus admirabile telæ,
P er medium, perq; extremas ſubtegminis oras
I mmortale aurum intexens, grandeſq; ſmaragdos.
I llic nam uaria mundum diſtinxerat arte
G nara operum mater, certiſq; elementa figuris,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

E t rerum species, animasq́;, & quicquid ab alta
F undit mente pater. generis primordia nostri
C ernere erat limum informem. iam præpete penna
D eferri uolucres liquidum per inane uideres,
I am syluis errare feras, pontumq́; natari
P iscibus, & uero credas spumescere fluctu.
H ic postquam aligeros gemmata sedilia cœtus
A ccepere, pater solio sic infit ab alto.
A etherei proceres (neq; enim ignoratis & ausus
I nfandos, dirumq́; acies super astra frementeis)
S i mecum iuuat antiquos ab origine motus
I nspicere, & ueterum pariter meminisse laborum,
Quandoquidem hæc uobis peperit uictoria laudem,
H uc animos, huc pacatas aduertite menteis.
V os, cum omne arderet cœlum seruilibus armis,
A rctoumq́; furor pertenderet impius axem
S candere, & in gelidos regnum transferre Triones,
F ida manus mecum mansistis, & ultima tandem
E xperti, cœlo uictricia signa tulistis,
A eternumq́; alta fixistis in arce trophæum.
Quos ego pro meritis insigni munere palmæ
D onaui, regniq́; in partem, operumq́; recepi,
P ræcipuosq́; habui, lectosq́; ad iussa ministros,
V sq; adeo fixa antiqui stat gratia facti.
N ec minus & nostras audistis sæpe querelas,
V idistisq́; graueis flammati pectoris æstus,
T unc cum prima nouas egit dementia gentes
A rboris auricomæ cœlestia carpere poma,
P oma graui seros gustu læsura nepotes.
M unere quin superum indignas spoliastis, & umbra

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.3.14

S acrorum late nemorum, adsiduoq; labore
M ultastis miseras, uitae & breuioribus annis.
Quid repetam ueteri sumptas de crimine poenas?
E xiliumq; informe Erebi, tenebrasq; repostas?
Quae tacito mecum spectastis lumine, & ijdem
T errarum sortem moesti indoluistis acerbam?
A ut etiam ut nostri longo post tempore tandem
P ectoris indomitas clementia uicerit iras?
V sq; arcana leueis sensim demissa per auras
F oecundam intactae complerit Virginis aluum?
A n temere hoc, nullaq; actum ratione putatis?
Quippe ita mansuras decuit me ponere leges,
Quo terraeq;, polusq;, homines, diuiq; uicissim
F oederibus starent certis, & pignore tanto
S eruarent memorem cognatae stirpis amorem.
Quare agite, & iam nunc humana capessite fata,
A c primum duris parui sub cautibus antri
G ramineos lustrate toros, lustrate beatam
P auperibus sedem calamis, cunctiq; recenteis
S ubmissi cunas accedite, dum pia mater
C omplexu in molli natum fouet, ubera pernox
I ndulgens teneris pueri rorantia labris,
N ec procul in stipula demisso pectore mutum
P rocumbit pecus, & domini uestigia lambens
P eruigilat, longos fundit dum tibia cantus.
H ic faustos ortus pueri, noctemq; uerendam
D iscursu per inane leui, passimq; canoris
L audibus excipite, & plausu celebrate fauentes
O mnia felicem uentura in saecula pacem,
C ertatimq; renascentis cunabula mundi,